

“เพียรเพื่อความจริง”

เทศน์ที่ สถานปฏิบัติธรรมป่าวิเวกสิกขาราม อ.พล จ.ขอนแก่น

พระอาจารย์วิชัย กัมมสุทโธ ๒๕ กันยายน ๒๕๕๓ (เช้า)

วันนี้วันที่ ๒๕ กันยายน ทำงานทุกอย่าง เรียกว่าปฏิบัติธรรมนะอย่าไปเรียกว่างาน งานนั้นคือสมมติ งานนั้นงานนี้ ผัดผัก ทำกับข้าว จัดกับข้าว ชุดดิน ถางหญ้า มันมีตัวรวมกันอยู่ เคยสังเกตไหม ผัดผัก ชุดดิน ถางหญ้า ทำกับข้าว จัดกับข้าว มันใช้มือใจทำร่วมกันหมด นั่นละตัวรูป ตัวนามตัวรู้ รู้ผัดผัก รู้ทำกับข้าว รู้ถางหญ้า รู้จัดกับข้าว อันนั้นละตัวนาม ทีนี้สมมติมันจะมีอยู่ เพราะมันอาศัยสัญญา ที่เรียนรู้มาหมายรู้ว่า การทำเรื่องนี้การกำลังนี้ เรียกว่าผัดผัก เรียกว่าทำกับข้าว สัญญานั้นมันทำหน้าที่แล้วก็ดับไปสังขารเมื่อคิดขึ้นมา มันทำหน้าที่แล้วก็ดับไป วิญญาณ มันสัมผัสมันวิญญาณเกิด มันรู้แล้วมันก็ดับไป ตัวมันเองมันก็ไม่ได้บอกว่าตัวมันเองเป็นอะไร กับข้าวมันก็ไม่ได้บอกว่ามันเป็นอะไร กิริยาผัดผัก กิริยาถางหญ้า มันก็ไม่ได้บอกว่า มันเป็นผัดผัก มันถางหญ้า แต่ตัวสัญญาที่มันหมายให้จิตรู้ที่มันเรียนรู้มา มันสมมติขึ้นมาให้รู้เรื่องนั้นเรื่องนี่เฉยๆ ทีนี้เมื่อเรียนรู้เมื่อรู้มันอย่างนั้นแล้ว มันไปอยู่ในสมมตินี้ตลอดนะ มันก็เลยหลงยินดีหลงยินร้าย ในสิ่งที่มันชอบใจมันก็ยินดี ในสิ่งที่มันไม่ชอบใจมันก็ยินร้าย มันเลยมีสมมติตัวหนึ่งเรียกว่าของกูตัวกูเกิดขึ้นมา แล้วก็หลงไปตามสมมตินั้น แล้วก็อยู่กับความหลงตรงนั้น นี่มันหลงอยู่อย่างนั้น มันเลยไม่เห็นนะที่พระพุทธเจ้าตรัสไว้ เห็นกายสักแต่ว่ากาย ไม่ใช่สัตว์บุคคลตัวตนเราเขา มันละสมมติหมดแล้ว อันตณหาทิฏฐิอาศัยเกิดไม่ได้ คำว่าละสมมติไม่ใช่ว่า ไปทำลายไม่ให้สมมตินั้นมันไม่มี แต่มันเห็นอยู่ มันไม่ให้ความสำคัญมันหมายในกายในรูปนั้น มันก็เลยสักแต่ว่า เห็นเวทนาสักแต่ว่าเวทนา ไม่ใช่สัตว์บุคคลตัวตนเราเขา มันก็ไม่ให้ความสำคัญมันหมายว่าเวทนานั้นเป็นอะไร เป็นเราเป็นเขาเป็นอะไรขึ้นมา เห็นจิตสักแต่ว่าจิต ไม่ใช่สัตว์บุคคลตัวตนเราเขา เห็นธรรมสักแต่ว่าธรรม ไม่ใช่สัตว์บุคคลตัวตนเราเขา สมมตินั้นก็สักแต่ว่าสมมตินั้นนะ เป็นแค่สิ่งหนึ่งขึ้นมาเฉยๆ เพื่อให้จิตหมายรู้เฉยๆ สัญญาทำหน้าที่ให้จิตหมายรู้ เมื่อรู้ตามสัญญานั้นมันก็เลยเป็นสมมติ นั่นละอยู่ในนั้นเกิดขึ้นมา ตัวสมมตินั้นมันไม่มีมันอาศัยตัวสัญญาเกิด ตัวเรื่องราวนั้นมันไม่มีอยู่จริงมันเป็นตัวสัญญา เขาจึงสมมติเรียกว่าสมมติ เมื่อเห็นตรงนี้ ทิฏฐิก็เกิดไม่ได้ ว่าของกูตัวกูเป็นอย่างนั้นอย่างนี้ดี จะหลงไป

ตามมัน หลงไปตามทฤษฎี ทฤษฎีที่เป็นของกูตัวกูมันก็เกิดไม่ได้ ความหลงไปตามทฤษฎีก็เกิดไม่ได้ เมื่อมันเกิดไม่ได้ ตัณหาที่ก็เกิดไม่ได้ เมื่อตัณหาเกิดไม่ได้ ความทุกข์ก็เกิดไม่ได้ เหตุนั้นท่านจึงบอกให้ดับที่อวิชชาคือความหลงนั่นเอง หลงไม่รู้จริงในสภาวะธรรมตรงนั้น หลงไม่รู้จริงในเรื่องของเจ้าของ เมื่อรู้แล้วเห็นอย่างที่ท่านตรัสไว้ในสติปัฏฐาน ๔ มันก็เลยหมด หมดความสำคัญมันหมายถึง สิ่งเหล่านั้นมันที่อยู่ของมันอย่างนั้น แต่มันไม่มีของเรา ไม่มีตัวเราอยู่ในนั้น มันจึงตรงกับที่ท่านอัญญาโกณฑัญญะเห็น ที่พระพุทธเจ้าตรัสไว้ อัญญาโกณฑัญญะเห็นแล้วหนอ สิ่งใดสิ่งหนึ่งมีความเกิดขึ้นเป็นธรรมดา ย่อมดับไปเป็นธรรมดา ท่านใช้ว่าสิ่งใดสิ่งหนึ่งเกิดขึ้น ก็คือไม่มีสมมติบัญญัติว่าเป็นนั่นเป็นนี่ เป็นธรรมชาติอันหนึ่ง เมื่อมีเหตุเกิดก็เกิด เมื่อเหตุดับก็ดับ เกิดดับไปตามเหตุปัจจัยของสิ่งนั้นๆ จึงสูญจากสัตว์บุคคลตัวตนเราเขา ตั้งอยู่ก็เพราะเหตุมันตั้งอยู่ มีก็เพราะเหตุมันยังมีอยู่ เมื่อเหตุดับมันก็ไม่มี มันจึงไม่มีจริง เพราะมันไม่คงอยู่ได้คงทนถาวร มันมีอยู่ได้เพราะเหตุปัจจัย มันมีอยู่ได้เพราะเหตุปัจจัยมันตั้งอยู่ เมื่อเหตุปัจจัยไม่ตั้งอยู่ไม่มีมันก็ไม่มี เพราะนั่นมันมีเมื่อเหตุปัจจัยมี มันไม่มีเมื่อเหตุปัจจัยไม่มี จึงไม่ใช่ตัวเรา ไม่ใช่ของเรานั่นเอง ให้หัดวิจยพิจารณาเรื่อยๆ เมื่อพิจารณาเรื่อยๆมันจะเห็นนะ เห็นอยู่ในใจเรานั้นละไม่ได้ไปเห็นข้างนอก นั่นหัดพินิจพิจารณา หัดละของกูตัวกู เมื่อมันมีโทสะมีโลภะ แสดงว่ามันมีของกูตัวกูเกิดแล้ว มันมีความหลงเกิดแล้ว เพราะโลภะโทสะมันมาจากโมหะ ถ้าละเอียดเข้าไปอีก เมื่อโลภะโทสะไม่มี มันก็มีแต่โมหะคือตัวกูอย่างเดียว ของกูตัวกูอยู่ตรงนั้น ตรงไหนที่มันยังสำคัญมันหมายอยู่ มันยังเห็นผิดว่าเป็นของกูตัวกู ตรงนั้นจึงเป็นอวิชชาอยู่นั่นเอง เมื่อตรงนั้นไม่มี มันจึงตรงกับพุทธพจน์ที่พระพุทธเจ้าตรัสไว้ในสติปัฏฐานสูตร เห็นกายสักแต่ว่ากาย เห็นเวทนาสักแต่ว่าเวทนา เห็นจิตสักแต่ว่าจิต เห็นธรรมสักแต่ว่าธรรม ไม่ใช่สัตว์บุคคลตัวตนเราเขา หมดจากสมมตินั่น อันตัณหาและทฤษฎีอาศัยเกิดไม่ได้ เมื่อหมดจากสมมติตรงนั้นว่างเปล่าตรงนั้น ทฤษฎีคือความเห็น จะเกิดขึ้นมาเพื่อหลอกเจ้าของ เพื่อจะให้ยึดมั่นถือมั่นก็เกิดไม่ได้ แม้แต่ทฤษฎีเกิดขึ้นมาความเห็นเกิดขึ้นมา มันก็เห็นแล้วว่าความเห็นนั้นก็ไม่ใช่ของเราเป็นสิ่งสมมติหมด ตัณหาทะยานอยากไปทางดี ทางรัก ทางชัง ไม่อยากได้ เป็นกามตัณหา ภวตัณหา วิภวตัณหา จึงเกิดไม่ได้นั่นเอง ท่านจึงตรัสไว้ อันทฤษฎีและตัณหาอาศัยเกิดไม่ได้ เพราะเห็นแจ้งในใจหมดแล้ว มันไม่มีของกูตัวกูสักอย่าง มันเป็นธรรมชาติธรรมอันหนึ่งเกิดแล้วดับไป

เกิดแล้วดับไป เกิดแล้วดับไป ตามเหตุตามปัจจัย มันเห็นชัดแจ้งในใจตัวเองอย่างนั้น มันจึงสูญจากความยึดมั่นถือมั่นว่าสิ่งเหล่านั้นเป็นของเรา เป็นเรา เป็นตัวตนของเรา นั่นเอง เมื่อสูญจากความยึดมั่นถือมั่นว่าสิ่งนั้นเป็นของเรา เป็นตัวเรา เป็นตัวตนของเรา ทัศนคติและตัณหาที่เกิดไม่ได้ นั่นเอง มันจึงเป็นความว่างเปล่า ว่างจากอุปาทานยึดมั่นถือมั่นในกายเวทนาจิตธรรม ว่าเป็นของเรา ว่าเป็นเรา ว่าเป็นตัวตนของเรานั้นเอง นั่นเรียกว่าว่างจากความหลง เมื่อว่างจากความหลงมันก็ว่างจากความโลภความโกรธนั่นเอง เพราะมันไม่รู้จะเอามาเพื่อใคร เพราะมันไม่มีใครเป็นเจ้าของของใคร แล้วจะเอามาเพื่อใคร เพื่ออะไร มันจึงไม่มี มันจึงเห็นถึงความสงบจากโลภโกรธหลงนั่นเอง จึงได้รับคำที่ว่า ไม่พึงประมาทปัญญา ปัญญาได้วิชัยแยกแยะในกายเวทนาจิตธรรมนี้ สัจจะพึงรักษา เมื่อตั้งมุ่งไปสู่ความพ้นทุกข์ มุ่งไปสู่ความไม่มีโลภโกรธหลง จึงวิจัยสิ่งเหล่านี้ งานนี้ไม่ทอดธุระ มุ่งมั่นอยู่ พินิจพิจารณาอยู่ จึงเท่ากับรักษาสัจจะนั้น การงานนั้นทำเพื่ออะไร เพื่อละอุปาทานของกูตัวกู้นั่นเอง เพื่อละโลภโกรธหลงนั่นเอง จึงเพิ่มพูนจาคะ คือการสละการวาง วางอุปาทาน วางความยึดมั่นถือมั่น ในขั้น ๕ ในสมมติข้างนอกทั้งหมด เมื่อวางออกไปแล้วจึงเห็นนะ เห็นว่าสิ่งเหล่านี้แหละแท้จริงแล้วมันไม่มีของเรา ไม่มีเรา ไม่มีตัวตนของเรา มันเป็นธรรมชาติธรรมอันหนึ่งเกิดแล้วก็ดับไป เกิดแล้วก็ดับไปตามเหตุตามปัจจัยของเขา จึงไม่มีความดิ้นรน ไม่มีความตั้งปรารถนาจะไปเพื่ออะไร จะไปเกิดในภพทั้ง ๓ ก็ไม่มี เพราะมันไม่มีความหลงในนั้นแล้ว นั่นล่ะให้พิจารณาแยกแยะวิเคราะห์วิจัยฝึกสติให้มาก สติคือความระลึกรู้ ให้ตั้งมั่นให้มีสัจจะคือสมาธินั่นเอง หัดวิเคราะห์วิจัยแยกแยะ ให้เข้าใจความจริงในเรื่องของกายเวทนาจิตธรรมหรือรูปนามขั้น ๕ นี้ มันคืออะไร แยกแยะมันลงไป แต่ละอย่างๆ แยกแยะมันลงไปจึงจะเห็นนะ เห็นว่าแม้แต่ดินก็สมมติว่าดิน มันก็แค่รูปคือขาคเลื้อยไหวนั่นเอง แม้แต่กินมันก็สมมติว่ากิน มันก็แค่ปากเคี้ยวกลืนเท่านั้นเอง มันเรื่องของรูปเรื่องของนาม สมมติก็เรื่องของสมมติมันเอง ไม่หลงแล้ว จึงสูญจากของกูตัวกู้นั่นเอง นั่นให้ศึกษาให้พินิจพิจารณาให้มาก เมื่อรู้เมื่อเห็น ความรู้ความเห็นตรงนี้ไปละความรู้ความเห็นเก่าๆ ที่เป็นความหลงผิดนั่นเอง เมื่อหลงผิดตรงไหน ความรู้ความเห็นที่ถูกต้องจะไปละนั่นเอง ไปแทนความรู้ความเห็นที่ผิดนั่นเอง คำว่าลบไม่ใช่กิริยาไปลบจริงๆแล้วไปแทน เหมือนแสงสว่างเกิดขึ้นมันก็แทนความมืดตรงนั้น มันลบความมืดของมันเองไม่ใช่เราไปลบ เหตุนี้เราอย่าพึงประมาทปัญญา พึงแยกแยะให้

เห็นความจริงในกายใจรูปนามขั้น ๕ นี้ให้ชัดแจ้ง มันจะเห็นซึ่งความเป็นอนิจจัง
ความเป็นทุกขัง ความเป็นอนัตตา เมื่อละเอียดเข้าไปมันจึงเห็นความสูญญตา สูญจาก
ความสำคัญมั่นหมายว่าเป็นของเรา ว่าเป็นเรา ว่าเป็นตัวตนของเรานั้นเอง ก็ขอแนะนำ
เพื่อเตือนสติ ให้ไปหัดหมั่นระลึก หมั่นพิจารณาในกายใจเจ้าของ เอ้า มากินข้าว.